

travelbook

Norwegia

Bezdroża

Mistrzowska **ERGO**
#ochrona **HESTIA**

Autor przewodnika: Peter Zralek

W przewodniku wykorzystano też teksty Natalii Gomolińskiej (informacje praktyczne, uzupełnienia w rozdziałach wstępnych i opisach wybranych atrakcji turystycznych)

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja: Kamila Czok

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Skład: Agata Hejchman

Opracowanie kartograficzne: Jan Leja, Magdalena Kroczak

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

© OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dolożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?benot1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzje.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-4249-1

Copyright © Helion, 2018

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKCJE NORWEGII	8
INFORMACJE PRAKTYCZNE	15
PRZED WYJAZDEM	16
Wybór czasu podróży	16
Źródła informacji	16
Formalności	17
Co zabrać?	19
DOJAZD	20
Samolotem	20
Promem	20
Pociągiem	20
Autobusem	20
Samochoodem	20
NA MIEJSCU	21
Komunikacja	21
Noclegi	24
Wyżywienie	25
INFORMATOR A-Z	27
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	29
KRAJOZNAWCZE ABC	30
Norweskie terytoria zależne	32
Przyroda	34
HISTORIA	36
SPOŁECZEŃSTWO	43
Język	43
Religia	43
KULTURA I SZTUKA	44
Literatura	44
Muzyka	44
Malarstwo	45
Rzeźba	46
KUCHNIA	47
Napoje	49
OSLO I OKOLICE	51

Historyczne centrum _____	54
Poza centrum _____	62
▶ Sławni Norwegowie związani z Oslo _____	64
Bygdøy _____	66
Holmenkollen _____	72
OKOLICE OSLO _____	73
Drammen _____	73
Kongsberg _____	73
Wschodni Telemark _____	74
Na południe od Oslo _____	75
STAVANGER I POŁUDNIOWE WYBRZEŻE _____	77
TRASA Z OSLO DO STAVANGER _____	79
Horten _____	79
Tønsberg _____	80
Sandefjord _____	80
Larvik _____	81
Kragereø _____	81
Risør _____	82
Arendal _____	82
Grimstad _____	82
KRISTIANSAND _____	84
Dolina Setesdal _____	86
Rysstad _____	86
Valle _____	87
Bykle _____	87
Hovden _____	87
Mandal _____	88
Knaben _____	88
Egersund _____	89
STAVANGER _____	91
▶ Aktywny wypoczynek, niecodzienne atrakcje i zjawiska _____	96
TRASA ZE STAVANGER DO BERGEN _____	100
Droga nr 13 _____	100
Droga E39 _____	101
BERGEN I ZACHODNIE WYBRZEŻE _____	103
BERGEN _____	105

FIORDY I ZACHODNIE WYBRZEŻE _____	119
TRASA Z BERGEN DO OSLO _____	123
TRONDHEIM I ŚRODKOWA NORWEGIA _____	127
TRASA Z OSLO DO TRONDHEIM _____	129
Eidsvoll _____	129
Hamar _____	130
LILLEHAMMER _____	132
Ringebu i dolina Ottadalen _____	136
Dombås i Hjerkin _____	137
Røros _____	138
TRASA Z OTTY DO GEIRANGER _____	140
Lom _____	140
Geiranger _____	142
TRASA WZDŁUŻ ROMSDALEN _____	143
Lesja i Bjorli _____	143
Åndalsnes _____	144
Isfjorden _____	144
The Golden Route _____	144
Atlantehavsvegen _____	145
TRONDHEIM _____	146
PÓŁNOCNA NORWEGIA _____	153
TRASA Z TRONDHEIM DO BODØ (E6) _____	156
Stiklestad _____	157
Steinkjer _____	158
Mosjøen _____	159
Mo i Rana _____	160
▶ Svalbard _____	162
BODØ _____	164
TRASA Z BODØ DO KIRKENES (E6) _____	167
NARVIK _____	167
LOFOTY _____	171
Wyspa Austvågøy _____	171
Wyspy Vestvågøy i Moskenesøya _____	174
TROMSØ _____	177
Alta _____	180
Hammerfest _____	182
PRZYŁĄDEK PÓŁNOCNY (NORDKAPP) _____	183

Region Finnmark	184
KIRKENES	186
SŁOWNICZEK POLSKO-NORWESKI	188
INDEKS	190

Spis ramek

Polskie placówki dyplomatyczne	17
Ograniczenia prędkości	22
Norwegia w pigułce	31
Fiord	32
Norweskie trolle	35
Odyn, Ragnarök i mity nordyckie	37
Na rzecz pokoju	41
Święta i dni wolne od pracy	43
Norweski łosoś	48
Akvavit Linie	50
Jeszcze kilka muzeów...	63
Aktywny wypoczynek	67
<i>Stavkirke</i> , czyli kościół klepkowy	76
Hanza i ryby	107
Choroba Hansena, czyli trąd	113
Edvard Grieg	115
Flåmbana	124
Knut Hamsun	141
Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich	168
Bitwa o Narwik	169
Rybaczy z Lofotów i dorsz	172

Spis planów i map

Norwegia południowa	przednia okładka
Oslo – centrum	58–59
Stavanger	92–93
Bergen	110–111
Trondheim	147
Norwegia północna	154
Oslo	tylna okładka

Trondheim i środkowa Norwegia

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

Trasę z Oslo do Trondheim najczęściej pokonuje się drogą E6 (516 km). Miejscami biegnie ona królewskim traktem, znanym od tysiąca lat. Nie jest autostradą, jak podają niektóre przewodniki, choć na kilku odcinkach posiada dwa wygodne pasy (w obu kierunkach). Niektóre części E6 są poszerzane, dotyczy to szczególnie odcinka do Lillehammer. Przejechanie całej trasy zajmie ok. 8 godzin, nie licząc przerw. Warto jednak podzielić ją na co najmniej dwa dzienne odcinki. Wypady w okoliczne doliny wymagają

poświęcenia dodatkowego czasu. Rozdział ten, obok opisu trasy z Oslo do Trondheim drogą E6, zawiera propozycje dwóch wycieczek, które można odbyć, zjeżdżając z E6. Te dwie trasy można połączyć – przez dolinę Ottadalen dostać się do Geiranger, jednej z piękniejszych osad Norwegii, by z niej podążyć słynną „Drogą Orłów”, a później „Drabiną Trolli” do Åndalsens i stamtąd wyjechać doliną Romsdalen na E6 do Trondheim (uwaga: oba górskie szlaki są przejezdne tylko latem, od maja do września).

▼ Dolina powyżej fiordu Geiranger

Kup książkę

Poleć książkę

Trasa z Oslo do Trondheim

EIDSVOLL

Po wyjechaniu Oslo po kilkunastu minutach mijamy zjazd (w lewo) na lotnisko międzynarodowe Gardermoen. Około godziny później dotrzemy do **EIDSVOLL**. To tutaj 17 maja 1814 r. przyjęto konstytucję. Budynek, w którym debatowano i podpisano deklarację, czyli **Eidsvollsbygningen** 📍 **Carsten Ankers**

veg 19; <http://eidsvoll1814.no>; V–VIII codz. 10.00–17.00, IX–IV wt.–pt. 10.00–15.00, sb. i nd. 11.00–16.00; wstęp 90 kor., w tym oprowadzenie przez przewodnika, leży wśród drzew przed osadą Eidsvoll, kilka kilometrów od E6 (zjazd jest dobrze oznaczony). Gmach został zbudowany w 1802 r. i ze swoimi 1800 m² był wówczas największą budowlą drewnianą w kraju.

▲ Nad jeziorem Mjøsa

Kilka kilometrów na północ od Eidsvoll znajduje się największe jezioro Norwegii – **Mjøsa** o powierzchni 365 km², 117 km długości i maks. głębokości 468 m. E6 wiedzie jego brzegiem, zatem widok jeziora towarzyszy do samego Lillehammer. Jezioro zasilane jest 12 dopływami, z których najwięcej wody niesie Guldbrandsdalslågen, wpadająca do akwenu od północy. Co rok w północnej części basenu łowi się do 200 ton sielawy (*lagesild*).

HAMAR

Osada **HAMAR** (128 km od Oslo) była ważna już setki lat temu jako miejsce okresowego jarmarku, ale nigdy nie był to duży ośrodek. 100 lat temu mieszkało tu ok. 5 tys. ludzi, dziś mieszkańców jest ok. 30 tys. Hamar było pierwszym miastem skandynawskim, którego biskupem została kobieta (w 1993 r.). Świat usłyszał więcej o miejscowości w związku z zimową olimpiadą w 1994 r., której nominalnym gospodarzem było pobliskie Lillehammer.

Rozegrały się tu wtedy m.in. wyścigi łyżwiarzy. Miejscem zawodów była największa tego typu hala na świecie, mogąca przyjąć do 20 tys. widzów. **Vikingskipet**, czyli „Łódź wikingów”, rzeczywiście kształtem przypomina odwrócony kadłub łodzi. Innym imponującym rozmiarami obiektem sportowym jest kryte lodowisko **CC Amfi** (pierwotnie nazwane Nordlyshallen), **największy budynek Europy wzniesiony z drewna**, mieszczący 6 tys. widzów. Oba miejsca można zwiedzić.

Hamar jest największym miastem regionu **Hedmark**. Obszar ten był jednym z ostatnich, które przyjęły chrześcijaństwo. XII-wieczną katedrę zniszczyli w 1567 r. Szwedzi. Ruiny obudowano w 1998 r. według projektu Kjella Lunda i Nilsa Slaato, wykorzystując do tego szkło o wadze 150 ton. Powstała konstrukcję zwie się jak starą katedrę – **Harmardomen** albo Dobbeltkatedralen, czyli „podwójną katedrą” (z powodu szklanej obudowy). Kamienny ołtarz pierwszej świątyni ocalał. Oszklone ruiny wchodzi w skład ekspozycji **Muzeum Hedmarku**

📍 Strandvegen 100; <http://domkirkeodden.no>. Muzeum, do którego należą też pozostałości siedziby biskupiej i skansen z 65 obiektami, obejmuje okres od epoki żelaza po współczesność.

Inną atrakcją miasta jest leżące przy brzegu jeziora Mjøsa **Muzeum Kolei Norweskiej** 📍 Norsk Jernbanemuseum, Strandveien 161; <http://jernbanemuseet.no>; 22 VI–16 VIII codz. 10.00–17.00, pozostała część roku wt.–sb. 11.00–15.00, nd. 11.00–16.00; wstęp 90 kor. Na jego terenie znajduje się m.in. najstarszy dworzec kraju (Kløften stasjon), zabytkowe lokomotywy,

wagony, w tym królewskie salonki, czyli *kongevogner*. Wystawy korzystają z filmów i najnowszej techniki komputerowej.

Biuro informacji turystycznej 📍 Grønnegata 52; www.hamarregionen.no ma siedzibę w centrum Hamar. Nocleg znajdziemy np. w **Hamar Hostel Vikingskipet** 📍 Åkersvikaveien 24; tel.: +47 62 526060; dwójka od 800 kor.

Przy Moelv, 32 km od Hamar, droga E6 prowadzi na drugą (zachodnią) stronę jeziora mostem (Mjøsbrua) o długości 1420 m. Dystans stąd do Lillehammer wynosi 30 km.

Kup książkę

Poleć książkę

Lillehammer

Lillehammer (27,5 tys. mieszkańców) jest malowniczo położone nad jeziorem Mjøsa. Dzięki rozbudowanej sieci narciarskich tras biegowych w 1994 r. odbyły się tu XVII Zimowe Igrzyska Olimpijskie. Lillehammer to doskonała baza wypadowa dla zwolenników aktywnego wypoczynku zarówno zimą (narty biegowe, skoki narciarskie, hokej), jak i latem (turystyka rowerowa, piesza, wędkarstwo, kajakarstwo). Miasto jest popularnym miejscem wypoczynku także wśród Norwegów. W jego okolicy rozsiane są liczne *hytte*, czyli domki letniskowe.

HISTORIA

Lillehammer leży 184 km od Oslo. Gdy zostawało miastem w 1827 r., miało zaledwie... 50-ciu obywateli. Do jego rozwoju przyczyniło się otwarcie połączeń parowcem po Mjøsa i pociągnięcie trakcji kolejowej. Miasto znalazło się w prasie światowej w 1973 r. w związku z tzw. Lillehammer-saken. Sprawa dotyczyła

zamordowania marokańskiego kelnera, podejrzanego o organizowanie ataków terrorystycznych. Agenci izraelskiej agencji Mossad dopadli go w jednej z restauracji miasta.

W mieście urodziła się Åsne Seierstad, dziennikarka i autorka bestsellerowych reportaży (w Polsce ukazały się m.in.: *Księgarz z Kabulu* i *Jeden z nas. Opowieść o Norwegii*).

Na obrzeżach wschodniej części Lillehammer wybudowano kompleks sportowy ze skoczniami **Lysgårdsbakken**. To tu w 1994 r. płonął znicz olimpijski i rozegrano część zawodów. W olimpiadzie wzięło udział 1737 zawodników z 67 krajów. Norwegowie zdobyli 26 medali, o trzy więcej niż zwycięska Rosja (przeważały medale złote, których Norwegia zdobyła o jeden mniej).

WARTO ZOBACZYĆ

Sercem Lillehammer jest przecinająca śródmieście **Storgata**, przy której

▲ Skansen Maihaugen

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Kościół w Lillehammer

znajdziemy większość zakładów usługowych i hoteli.

W centrum, przy Rynku Głównym (Stortorget 2) znajduje się **Muzeum Sztuki** Lillehammer Kunstmuseum; <http://lillehammerartmuseum.com>; wt.–nd. 11.00–16.00; wstęp 100 kor., studenci i emeryci 70 kor., do 18 lat bezpłatnie, mające siedzibę w nowoczesnym budynku zaprojektowanym przez uznaną pracownię Snøhetta. Muzeum prezentuje kolekcję malarstwa norweskiego od 1830 r. do dziś. Obejrzymy tu prace Edvarda Muncha, J.C. Dahla, Christiana Krogha, Thorvalda Erichsena i wielu innych.

W śródmieściu stoi **kościół Lillehammer** Lillehammer kirke; Kirkegata 28, zbudowany w 1882 r. w stylu neogotyckim, wzniesiony na miejscu wcześniejszego, znacznie mniejszego. **Kościół NMP** (Mariakirken) znajduje się Weidemannsgata 3b. Rozkład mszy świętych, także w języku polskim, można odszukać na stronie www.mariakirken-lillehammer.com.

Największą atrakcją Lillehammer, poza obiektami olimpijskimi, jest położony na

wschód od centrum **★ Skansen Maihaugen** Maihaugen Friluftsmuseum; <http://maihaugen.no>; VI–VIII codz. 10.00–17.00, IX–V wt.–nd. 11.00–16.00; wstęp 170–130 kor. w zależności od pory roku. Założony przez Andersa Sandviga w 1887 r., składa się dziś z ok. 200 obiektów położonych nad czterema stawami i trzema potokami. Jest jednym z najpiękniejszych skansenów w Europie, a pierwszym powstałym w Norwegii. Gromadzi relikty budownictwa regionalnego, przede wszystkim z doliny Gudbrandsdalen: chaty, spichlerze, stodoły, lamusy i inne elementy zagród. Posiada także kościółek z XII w. Część ekspozycji przedstawia miasto leżące w głębi łąd, miejską zabudowę Lillehammer, aptekę, zakład fryzjerski, piekarnię, sklepy, pocztę, mieszkania oraz podwórka.

Olimpiada zmieniła oblicze prowincjonalnego Lillehammer. Obiektami olimpijskimi są m.in. kryte **lodowisko Kristins Hall** Nordsetervegen 43, które może pomieścić przeszło 3 tys. widzów, i stojący obok niej imponujący

▲ Skocznie narciarskie w Lillehammer

architektonicznie **Pawilon Króla Håkona**
 ⓘ **Håkons Hall**, Nordsetervegen 45 – hala widowiskowo-sportowa, która może pomieścić 11,5 tys. osób. Pawilon wykorzystywany jest do meczów hokeja na lodzie, piłki ręcznej, a w 2004 r. odbył się w nim Konkurs Piosenki Eurowizji dla Dzieci. W jego części urządzono **Muzeum Olimpijskie** ⓘ **Norges Olympiske Museum**, Maihaugvegen 1; www.ol.museum.no; VI–VIII codz. 10.00–17.00,

IX–V wt.–nd. 10.00–16.00; wstęp 130 kor., dzieci 6–15 lat 65 kor. Można tu zapoznać się z historią olimpiad od czasów starożytnych po dziś dzień. Igrzyskom w Lillehammer poświęcono osobny dział.

Kilometr dalej, na wschód od śródmieścia, znajdują się dwie **skocznie narciarskie** ⓘ **Lysgårdsbakken**, Lysgårdsvegen 55. Pierwsza z nich to K90, której rekord wynosi 107,5 m, a druga to K123, największa duża skocznia

▼ Panorama doliny Gudbrandsdalen

Informacja turystyczna

Visit Lillehammer, Jernbanetorget 2, przy dworcu kolejowym i autobusowym; www.lillehammer.com; koniec VI–poł. VIII pn.–pt. 7.30–16.30, sb. 9.30–15.00, nd. 11.00–16.00, pozostała część roku pn.–pt. 7.30–16.30, sb. 10.00–14.00.

Dojazd i orientacja

Około 200 m od Stortorget, pod adresem Jernbanegata 2, znajdują się dworce kolejowy i autobusowy, tworzące ogromną **Skysstasjon**. Aktualny rozkład pociągów znajduje się na stronie www.nsb.no, natomiast autobusów na www.nettbuss.no. Większość z nich zatrzymuje się też przy stacji lotniska Gardermoen.

Taksówkę wzywamy, dzwoniąc pod numer 06506.

Noclegi

O nocleg nie będzie w Lillehammer trudno. Rezerwacji możemy dokonać np. przez trójjęzyczną stronę internetową miejscowego biura informacji turystycznej www.lillehammer.com lub pod adresem <http://pl.hotelium.com/City/Lillehammer.htm>.

- ◆ **Lillehammer Camping**, Dampsagveien 47; www.lillehammer-camping.no; tel.: +47 61253333. Kemping leży nad

brzegami jeziora Mjøsa, nieopodal centrum miasta (5 km).

- ◆ **Lillehammer Vandrerhjem (Stasjonen Hotell)**, Jernbanetorget 2–4; <http://stasjonen.no>; tel.: +47 61260024. Schronisko mieści się przy samym dworcu. Posiada parking.
- ◆ **Birkebeineren**, Birkebeinervegen 24, przy drodze prowadzącej do skoczni, na skraju miasta; tel.: +47 61050080; www.birkebeineren.no; jedyńka od 520 kor., dwójka od 730 kor., 2-osobowe mieszkania od 980 kor. Jest to niezwykle popularne miejsce noclegowe. W kilku drewnianych budynkach znajdują się zarówno mieszkania, jak i pokoje o zróżnicowanym standardzie.

Wyżywienie

Większość tutejszych hoteli posiada własne restauracje, warto więc na miejscu sprawdzić ich menu. W mieście działa wiele świetnych lokali.

- ◆ **Blåmann**, Lilletorget 1. Dobra restauracja urządzona w Centrum Mesna.
- ◆ **Lillehammer Bryggeri**, Elvegata 19; www.lillehammerbryggeri.no. Stary, ciekawy browar mieści się w klimatycznym ceglany budynku. Można napić się tu piwa i poznać historię miejscowego browarnictwa.

Norwegii, z rekordem 146 m. Na wieżę można wejść bądź podjechać wyciągiem krzeselkowym. Stadion do biegów narciarskich (Stadion Birkebeineren) leży nieco dalej na wschód, przy Sjøsetervegen 29.

Po jeziorze Mjøsa nadal regularnie pływa najstarszy na świecie ★ **parowiec „Skibladner”** 📍 www.skibladner.no. Rejs na jego pokładzie jest przeżyciem, którego trzeba doświadczyć. Od 1856 r., kiedy powstał, przewozi pasażerów, pocztę oraz ładunki pomiędzy wioskami a miastami leżącymi nad jeziorem: Lillehammer, Moelv, Gjøvik, Hamar oraz Eidsvoll.

OKOLICE LILLEHAMMER

Lillehammer tworzy bramę wjazdową do **Gudbrandsdalen**, najśłynniejszej doliny Norwegii. Tędy w najdawniejszych czasach wędrowano między ośrodkami władzy w Trondheim i Oslo, między Północą a Południem. Dolina ma ćwierć tysiąca kilometrów długości. Jej ludność, tradycyjnie zajmująca się m.in. hodowlą koni, posiada silne poczucie przynależności terytorialnej.

Na zachód od doliny otwarto turystyczną trasę o nazwie **Peer Gynt Veien**.

▲ Kościół w Ringebu

Dojedziemy do niej z Lillehammer, skręcając po 7 km z E6 przy Fåberg w drogę nr 255. Na tej trasie, w miejscowości **AULESTAD**, wśród drzew stoi żółta drewniana willa, w której mieszkał jeden z bardziej znanych norweskich pisarzy, Bjørnstjerne Bjørnson (1832–1910), laureat Literackiej Nagrody Nobla z 1903 r.

Nieco dalej, za miejscowością Segalstad Bru, należy obrać drogę nr 254 wiodącą na północny zachód. Po 10 km dojedziemy do Svingvoll, gdzie zaczyna się Peer Gynt Veien. Ta ciekawa krajobrazowo droga jest trasą płatną. Jej nazwa pochodzi od bohatera sztuki Henryka Ibsena. Dla Norwegów Ibsenowski Peer Gynt symbolizuje zew natury, tęsknotę za górami i przestrzenią, a w konsekwencji za wolnością. Z Peer Gynt Veien możemy dojechać do miejscowości **VINSTRÅ**, by ponownie wjechać na E6 w kierunku Trondheim. Na cmentarzu Søndorp Kapell w Vinstrze, na prawo od kościoła, stoi kamień upamiętniający Pedera Olsena Hage, pierwowzór Ibsenowskiego Peera Gynta (z E6 zjazd jest oznaczony szyldem „Minnestein”).

RINGEBU I DOLINA OTTADALEN

Kontynuując podróż z Lillehammer na północ drogą E6, po 59 km dojedziemy do **RINGEBU** z ★ **kościółem klepkowym** z 1270 r.

55 km od Ringebu i 305 km od Oslo leży **OTTA**. Kilkutysięczna miejscowość pozbawiona jest zabytków, ale można tu uzupełnić zapasy, napić się kawy i zasięgnąć rady w **biurze informacji turystycznej** 📍 **Ola Dahls gate 1**; tel.: +47 61241444 mieszczącym się w budynku dworca kolejowego.

Z Otty możemy odbyć podróż na zachód **doliną Ottadalen** do Lom i dalej do miejscowości Geiranger położonej nad jednym z najstłanniejszych norweskich fiordów – ★ **Geirangerfjorden**, który od 2005 r. wpisany jest na listę UNESCO. Drogą nr 15 dojeżdżamy po 133 km do rozwidlenia dróg, skąd dalej kierujemy się ok. 20 km na północny zachód drogą nr 63. Warto zaplanować więcej czasu na pobyt w tej okolicy. Do największych atrakcji należy rejs po Geirangerfjorde, przejazd drogami Trolli (Trollstigen) i Orłów

(Ørnevegen) i wizyta na **Dalsnibba** – szczyt o wysokości 1476 m n.p.m., skąd rozciąga się widok na okoliczne pasma górskie oraz na wspomniany Geirangerfjord.

DOMBÅS I HJERKINN

47 km na północ od Otta przy trasie E6 leży **DOMBÅS**. Podobnie jak Otta, miejscowość nie należy do najbardziej porównywalnych miejsc w kraju, chyba że ma się na myśli szalejący tu po równinie wiatr. Zdaje się, że to on porzucił po dolinie zabudowania – Dombås nie ma właściwie centrum. Jest węzłem komunikacyjnym, a od kilkunastu lat także ośrodkiem sportów zimowych.

Z Dombås na zachód i w kierunku fiordów oraz wybrzeża prowadzi droga E136, którą wzdłuż doliny Romsdalen dojedziemy – po 106 km – do Åndalsnes. Natomiast droga E6 za Dombås skręca lekko na wschód. Po 31 km dociera się do Hjerkinn.

Południe kraju było połączone z Trondheim (a właściwie z Nidaros, jak miasto wtedy nazywano) **Kongeveien**, „Drogą Królewską”. To nią podążał

władca na oficjalną koronację w tamtejszej katedrze. Wzdłuż szlaku pobudowano zajazdy i przystanki (*fjellstuer*), łącznie przeszło tysiąc. Część z nich do dziś istnieje, czasem tylko jako ocalałe kamienne podmurówki, np. w zabudowaniach stacji kolejowych w **HJERKINN**. Miejscowość ta leży na wysokości 1017 m n.p.m. i jest bazą wypadową do **★ Parku Narodowego Dovrefjell-Sunnalsfjella** (Dovrefjell-Sunnalsfjella Nasjonalpark). Najwyższym wzniesieniem łańcucha górskiego Dovrefjell jest **Snohetta** sięgająca 2286 m n.p.m. (nazwę szczytu przyjęło znane biuro architektoniczne, projektanci m.in. nowej Biblioteki Aleksandryjskiej, Opery w Oslo i Muzeum Sztuki w Lillehammer). W okolicy żyje duże stado dzikich reniferów. W pobliżu Hjerkinn, w górach Tverefjell znajdują się odkrywki rudy żelaza i miedzi. Jest to także jedno z najsuchszych miejsc kraju. Roczne opady sięgają tu 200 mm.

W Hjerkinn musimy zdecydować, czy do Trondheim pojedziemy najkrótszą drogą, czyli E6 (m.in. przez Oppdal) liczącą 167 km, czy ciekawszą, bardziej urozmaiconą, ale i dłuższą (przez Røros, drogi

▼ Krajobraz Parku Narodowego Dovrefjell-Sunnalsfjella

nr 29, 3 i 30) mierzącą 301 km. Na jej pokonanie potrzebować będziemy ok. 5 godz. Obierając tę trasę, w Hjerking skracamy na wschód w drogę nr 29. Mijamy miejscowości Folldal i Grimsbu. Po 70 km od Hjerking docieramy do Alvdal, gdzie droga nr 29 łączy się ze szlakiem z południa (nr 3). Alvdal leży u wejścia do Østerdalen (Doliny Wschodniej). Płynie nią najdłuższa rzeka kraju – Glomma (610 km), która wypływa z okolic Røros (55 km na północ) i wpada do cieśniny Skagerrak. Doliną biegnie też tor kolei Oslo–Trondheim. 23 km od Alvdal na północ leży **TYNSET** z dużym **kościółem** z 1793 r. By dostać się stąd do Røros (55 km), opuszczamy trasę nr 3 i wybieramy drogę nr 30, wiodącą prosto do Trondheim.

RØROS

Pierwsze, co zobaczymy w **RØROS**, to kościół i hałdy żużlu. Osada powstała w 1644 r.,

gdy w pobliżu wykryto duże złoża rud miedzi. Okresami mieszkało tu i pracowało 2 tys. górników. Ludzie ci pochodzili z rozmaitych stron kraju i w Røros wytworzył się specyficzny dialekt języka norweskiego. To niespełna 6-tysięczne miasto leży na wysokości 628 m n.p.m.

Stara **drewniana zabudowa Røros** została w 1980 r. wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. To jedno z zimniejszych miast kraju; w 1914 r. zanotowano tu $-50,4^{\circ}\text{C}$. Głównym zabytkiem jest wybudowany w 1784 r. **kościół** (Røros kirke) z kamienia, największy, jaki znajdziemy między Oslo a Trondheim, może bowiem pomieścić ok. 1600 wiernych.

Godna polecenia jest wizyta w **Muzeum Smelthytta** **Røros** **Smelthytta**, Lorentz Lossius gata 45; <http://rorosmuseet.no>; poł. VI–poł. VIII codz. 11.00–18.00, 1. poł. VI, 2. poł. VIII i 1. poł. IX codz. 10.00–16.00, poł. IX–V codz. 10.00–15.00;

▲ Røros

wstęp 100 kor., emeryci i studenci 80 kor., zniżki przy zakupie biletu również do Kopalni Olafa. Jego ekspozycje opowiadają o historii miasta, związanego z wydobyciem i obróbką rudy miedzi, która zakończyła się w latach 70. XX w. Wystawy mieszczą się na terenie zakładów wytopu (*smelthytta*), działających do 1953 r.

W centrum miasta stoi żółty budynek dworca kolejowego. Obok niego, przy Peder Hiortgata 2 znajdziemy **biuro informacji turystycznej** 📍 **Røros Turistkontor**; www.roros.no; pn.–pt. 9.00–16.00, sb. 10.00–16.00. Do Røros można dolecieć w 55 min samolotem z Oslo linią Widerøe 📍 www.wideroe.no. Pociągiem jedzie się ze stolicy ok. 5 godz., a z Trondheim 2,5 godz.

Tereny za Røros zachwycają spektakularnymi widokami. Nakręcono tu kilka filmów, których akcja rozgrywa się na amerykańskim Dzikim Zachodzie. Szczególnie piękne plenery znajdziemy w Gauldalen – dolinie rzeki Gaula.

Kilkanaście kilometrów od Røros znajduje się **Kopalnia Olafa** 📍 Olavsgruven; <http://rorosmuseet.no>; 20 VI–15 VII codz. 10.00–17.00, pozostała część roku do 15.00; zwiedzanie z przewodnikiem w sezonie codz. o 15.00, w szczycie sezonu częściej: codz. o 11.00, 13.00, 15.00 i 17.00, poł. IX–V czw. i sb. 15.00, oprowadzanie w j. ang. i norw.; wstęp 120 kor., studenci i emeryci 100 kor. Należy kierować się do niej drogą nr 31 na wschód od miasta. Kopalnia położona jest 2 km na północ od tej trasy. Z przewodnikiem schodzi się 50 m pod ziemię i przechodzi ok. 500 m do dużego pomieszczenia (Bergmannshallen), wykorzystywanego latem jako sala koncertowa. W kopalni panuje stała temperatura ok. 5°C.

Støren leży 105 km na północny zachód od Røros i 52 km na południe od Trondheim. Tu łączą się drogi nr 30 i E6. W okolicach Støren wydobywa się błękitną skałę łupkową, z której zbudowano m.in. katedrę w Trondheim.

▼ Dolina Gauli na południe od Trondheim

SVALBARD

Svalbard to archipelag położony na Oceanie Arktycznym. Rozciąga się pomiędzy 71°N a 81°N. Po podpisaniu Traktatu Spitsbergeńskiego w 1925 r. znalazł się pod protektorem Norwegii. Nie wiadomo jednak, kto dotarł tu jako pierwszy. Przypuszcza się, że mogli to być wikingowie. Wiemy, że w 1194 r. dotarli do miejsca, które nazwali Zimnym Krańcem, czyli właśnie Svalbardem. Nie jest jednak potwierdzone, gdzie dokładnie dopłynęli. Mogli docierać tu także Pomorcy, czyli rosyjscy myśliwi – jednak nie jest znana precyzyjna data ich pierwszej wizyty na Svalbardzie. Należy także podkreślić, że nie było tu nigdy rdzennych mieszkańców.

William Barents, który razem ze swoją holenderską załogą dopłynął tu latem 1596 r., pozostawił opis wyprawy. Stąd

właśnie tę datę uznaje się za oficjalny rok odkrycia archipelagu. Od jego nazwiska nadano nazwę jednej z wysp – Barentsøya, morzu opływającemu archipelag od wschodu – Morze Barentsa i miejscowości – Barentsburg.

Około 60% powierzchni archipelagu stanowią lodowce (najmniej jest ich w centralnej części Spitsbergenu – Nordenskiöld Land, w okolicy Longyearbyen). Podobną powierzchnię (65%) zajmują parki narodowe i rezerваты przyrody. Szacuje się, że ok. 90% powierzchni Svalbardu do dziś pozostaje niezmiennione przez człowieka. Arktyczny klimat i bardzo krótki okres wegetacji sprawiły, że jedynymi drzewami są tu wierzba polarna i brzoza karłowata, które rosną zaledwie kilka centymetrów nad ziemię. Inne rośliny to głównie trawy i porosty

tworzące tutejszą tundrę. Fauna tego regionu to niedźwiedzie polarne (których jest więcej niż ludzi), renifery svalbardzkie, lisy polarne, ptaki (latem, na zimę zostaje jedynie pardwa) i ssaki morskie – fok, morsy i wieloryby.

Największą wyspą Svalbardu (61 km²) jest **Spitsbergen** (38 km²). Główne miasto to **LONGYEARBYEN**, oddalone od bieguna północnego za ledwie o 1300 km. Mieszka tu ok. 2,2 tys. osób. Znajdują się w nim sklepy z pamiątkami i sprzętem turystycznym, supermarket Svalbardbutikken, uniwersytet UNIS (kierunki dotyczące Arktyki), restauracje, bary, dyskoteka, poczta, szpital, siedziba straży pożarnej i gubernatora wyspy, kościół, przedszkola i szkoła, basen z centrum sportowo-rekreacyjnym, wypożyczalnie sprzętu (kajaki, quady, skutery), biura turystyczne, hotele i kempingi. Przy jednym z nich zlokalizowany jest

międzynarodowy port lotniczy (latają tu SAS i Norwegian).

Za interesujące można uznać siedem kopalń, z których obecnie działa już tylko jedna, oraz psiarnie na obrzeżach Longyearbyen, gdzie mieszkańcy trzymają swoje psy husky.

Poza miastem należy poruszać się z bronią lub z uzbrojonym przewodnikiem. To podstawowa zasada bezpieczeństwa, chroniąca przed ewentualnym atakiem niedźwiedzi polarnych.

Ostatnimi laty silnie rozwija się tu turystyka. To doskonale miejsce na aktywny wypoczynek. Organizowane są trekkingi, safari dotyczące ptactwa lub ssaków morskich, rejsy statkami, jachtami, spływy kajakowe, wycieczki do **opuszczonej rosyjskiej osady – Piramidy**. Zimą można skorzystać z psich zaprzęgów, skuterów śnieżnych lub podziwiać zorzę polarną.

Bodø

Bodø (51 tys. mieszkańców), ośrodek administracyjny okręgu Nordland, jest drugim co do wielkości miastem w północnej Norwegii. Jest to też znany ośrodek wypoczynkowy i turystyczny z dobrą komunikacją i w pełni nowoczesną infrastrukturą. Bodø to także wspaniałe miejsce do wypoczynku na łonie natury – na południu wznoszą się góry Børvasstindene, a wyspa Landegode i Loftøy leżą na północy. Bodø słynie z **orłów bielików**. Nigdzie na świecie nie ma większego skupiska tych majestatycznych ptaków. Co dzień można obserwować, jak wznoszą się wysoko nad miastem i siedzą na skałach pobliskich wysp. W Bodø od 2 czerwca do 10 lipca występuje zjawisko **białych nocy**, a jesienią i zimą można podziwiać **zorzę polarną**.

Wielu z mieszkańców miasta zatrudnia marynarka wojenna oraz lotnictwo, które mają w mieście swoje regionalne dowództwa. O miasto, a szczególnie jego porty, trwały zażarte walki w okresie II wojny światowej, stąd brak tu

właściwie zabytków: ratusz pochodzi z 1959 r., a katedra z 1965 r. Jednym z niewielu budynków, które przetrwały ostrzał i bombardowania, jest dom z 1904 r. przy Prinsensgate 166, na tyłach katedry. Dziś mieści się w nim **Muzeum Regionu Nordland** 📍 [Norlandmuseet](http://nordlandsmuseet.no), <http://nordlandsmuseet.no>; pol. VI–VIII codz. 11.00–17.00; IX–poł. VI pn.–pt. 9.00–15.00; wstęp 60 kor., dzieci 10 kor. opowiadające o życiu na norweskiej Północy. O dziejach miasta w czasach II wojny światowej dowiemy się natomiast z imponujących ekspozycji ★ **Muzeum Norweskiego Lotnictwa** 📍 [Norsk Luftfartssenter](http://luftfartsmuseum.no); <http://luftfartsmuseum.no>; pn.–pt. 10.00–16.00, sb.–nd. 11.00–17.00; wstęp 160 kor., studenci i emeryci 120 kor., dzieci 80 kor., leżącego 2 km na południowy wschód od centrum. Kolekcja obejmuje maszyny latające, m.in. brytyjski myśliwiec Spitfire i norweski Hønningstad C-5 Polar. Budynek ma kształt śmigła, co w połączeniu z szaro-czarnymi powierzchniami oraz fasadą z błyszczącego szkła przyciąga wzrok. W muzeum mieszczą się dwie

▼ Okolice Bodø

Informacja turystyczna

Biuro informacji turystycznej, Tollbugata 13 (700 m od stacji kolejowej); <http://visit-bodo.com>.

Dojazd i orientacja

Bodø ma bardzo dobre połączenie z resztą kraju wszystkimi środkami transportu. Każdego roku ponad 1,5 mln ludzi podróżuje do i z Bodø samolotem, pociągiem, autobusem, statkiem ekspresowym lub parowcem.

Z **lotniska** (www.avinor.no) można przejść piechotą do śródmieścia (2 km). Linie SAS i Norwegian mają częste połączenia z Oslo (lot trwa ok. 1,5 godz.). Widerøe obsługuje loty z Trondheim oraz ze wszystkich małych portów lotniczych w okręgu Nordland.

Z **portu** odpływa w kierunku Lofotów statek linii Hurtigruten (<https://www.hurtigruten.us>). Parowiec kursuje raz dziennie w kierunku południowym i północnym. Statki ekspresowe każdego dnia odbywają też rejsy na trasie z Bodø do Svolvær oraz z Bodø do Sandnessjøen. Również codziennie organizowane są rejsy wycieczkowe na wyspy w okolicy Bodø.

Dworzec **kolejowy** (Jernbanestasjon; Jernbaneveien 99) stanowi końcówką stację krajowej linii kolejowej z Oslo przez Trondheim. Przejazd pociągiem do Trondheim zajmie ok. 9 godz. Dworzec **autobusowy** (Busstasjon) mieści się przy

Stormyrveien 3. Codziennie kursują autobusy do i z Narwiku.

Noclegi

Wiele hoteli znajdziemy w śródmieściu. Kilka hoteli mają w Bodø znane sieci **Thon** (www.thonhotels.no) i **Clarion** (www.nordicchoicehotels.no).

- ◆ **Bodø Hostel**, Sjøgata 57; <http://hi-hostels.no/hostels/bod/>; tel.: +47 48134505; dwójka od 650 kor.). Zlokalizowany przy dworcu kolejowym.
- ◆ **Skagen Hotel**, Nyholmstgata 11 (róg Prinsensgate i Nyholmstgata); www.skagen-hotel.no; tel.: +47 75519100; dwójka od 1500 kor. Tradycyjnie urządzone pokoje z obrazami na ścianach i drewnianą podłogą. Między 19.00 a 22.00 podaje się skromną kolację (*kveldsmat*) wliczoną w cenę pokoju.

Aktywny wypoczynek

Przyroda w centrum miasta i jego okolicach sprzyja różnym formom wypoczynku na świeżym powietrzu. Można wybrać się na spacer lub pojeździć rowerem przez idylliczne okolice, obserwować bieliki albo zagrać w golfa.

Bodø to także wspaniałe miejsce dla wędkarzy. W tutejszych jeziorach jest mnóstwo pstrągów i łososi. Popularnym miejscem wędkowania morskiego z brzegu lub z łódki jest **Saltstraumen**, znany z mnóstwa ryb. Informacji na ten temat można zasięgnąć na miejscu, w biurze informacji turystycznej.

monumentalne sale wystawowe – jedna poświęcona lotnictwu cywilnemu, a druga wojskowemu.

Centralna zabudowa Bodø znajduje się bezpośrednio na południe od dworca kolejowego i biegnącej częściowo wzdłuż torów Sjøgata. Pobliskie wyspy (Mała i Duża Hjartøya) są niezamieszkałe.

W pobliskim **BODIN**, na przedmieściach leży jeden ze starszych **kościół**

◆ **Bodin kirke, Gamle Riksvei 68** w kraju, wzniesiony ok. 1200 r.

Atrakcją turystyczną okolicy Bodø jest także **Saltstraumen** – najsilniejszy na świecie... morski prąd pływowy. Co sześć godzin, 400 mln m³ wody z prędkością do 20 węzłów (czyli prawie 40 km/godz.) przeciska się przez cieśninę między fiordami Salten i Skjerstad o szerokości 150 m i długości 3 km. W nurcie tworzą się tu często

BODØ

▲ Kościół w Bodø

efektywne wiry. Razem z wodą cieśninę pokonuje dużo ryb. Saltstraumen znajduje się 33 km na południe od Bodø (dojazd drogą nr 17).

Wyspa Kjerringøy oddalona jest o 30 min drogi od centrum Bodø. Można

tu oglądać efektowny nadmorski i górski krajobraz z małymi wysepkami oraz skałami, znajdując niemal wszystko, od prawie pionowych gór i jasnych, piaszczystych plaż po tętniące życiem osiedla oraz zabytkową faktorię Kjerringøy.

▼ Wybrzeże szkierowe – krajobraz typowy dla północy Norwegii

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Norwegia

to znakomity cel zarówno kilkudniowych, jak i dłuższych wycieczek. Miłośników historii i zabytków zainteresują stare kupieckie miasta, a zwolenników aktywnego wypoczynku tysiące kilometrów tras pieszych i rowerowych. Imponujące fiordy, tysiące skalistych wysp, przepastne lasy, bezludne płaskowyże i pokryte tundrą wzgórza – to wszystko znajdziemy tu na każdym kroku. Warto też spróbować miejscowej kuchni, w której szczególne miejsce zajmuje wszystko, co... wędzone, solone i suszone.

Historyczne **miasta portowe**
Kolorowe **nadmorskie wioski**
Pamiętki po **wikingach**
Arktyczne **flora i fauna**
Wieloryby i zorza polarna
Fiordy i skaliste archipelagi
Rybne **kulinaria**

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:
ebookpoint.PL

ISBN 978-83-283-4249-1

Cena 26,90 zł